

наприклад, метод Монте-Карло, а також для оцінки використовують аналіз чутливості та аналіз сценаріїв, розрахунок фінансових показників [4, с.61].

Таким чином, управління ризиками має бути спрямоване на виявлення, запобігання, стримування та зниження ризиків в інтересах проекту. Лише узгоджені спільні дії державного та приватного партнерів дозволять ефективно управляти ризиками державно-приватного партнерства та досягти поставленої власної та загальної мети.

Список використаних джерел:

1. Кайданник О. Б. Теоретико-методологічні підходи до визначення поняття державно-приватного партнерства / О.Б. Кайданник // Науковий вісник Чернівецького університету. Економіка. – 2014. – Випуск 681. – С. 63-68. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvchu_ec_2014_681_15

2. Бабяк Н. Д. Контролінг ризиків проектів державно-приватного партнерства [Електронний ресурс] / Н. Д. Бабяк // Фінанси України. – 2014. – № 6. – С. 95-111. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Fu_2014_6_10.pdf

3. Бондар Н. М. Державно-приватне партнерство у розвитку інфраструктурних галузей регіонів України: ризики учасників та їх ефективний розподіл [Електронний ресурс] / Н. М. Бондар. – Режим доступу: <http://ir.kneu.edu.ua:8080/bitstream/2010/1792/1/Bondar.pdf>

4. Ярошенко Л. Ризики державно-приватного партнерства та управління ними / Л.Ярошенко // Журнал «Ринок Цінних Паперів України». – 2018. – №1-2. – С. 57-63. – Режим доступу: <http://securities.usmdi.org/PDF/1059.pdf>

АНАЛІЗ ВІДМІННОСТЕЙ В ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ МІЖ ВІТЧИЗНЯНИМИ ТА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

Ромашко О. М., канд. екон. наук, Закревська О. М., магістр, Державний торговельно-економічний університет

Сьогодні перед управлінцями постають нові проблеми, серед яких є облік дебіторської заборгованості. Чим більше вітчизняних підприємств виходять на світовий ринок, тим більша увага приділяється веденню фінансового обліку та складання фінансової звітності відповідно до вимог міжнародних стандартів. Тому питання щодо злагодженості національних та міжнародних стандартів по відношенню до обліку дебіторської заборгованості набуває великої актуальності в Україні.

Всі Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в обов'язковому порядку мають складатися до вимог Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та Міжнародних стандартів фінансової звітності. Однак деякі розбіжності присутні, у зв'язку з цим необхідно провести порівняльний аналіз НП(С)БО та МСБО, МСФЗ та визначити їх спільні та відмінні риси.

Варто відзначити, що в Україні існує окреме положення для регулювання обліку дебіторської заборгованості НП(С)БО 10 “Дебіторська заборгованість”, а в зарубіжних країнах не передбачено єдиного документу для цього об'єкту

обліку. В міжнародній практиці певні аспекти дебіторської заборгованості визначені в: МСФЗ 9 [2], МСБО 32 [3], МСБО 39 [4].

Перш за все доречно почати розглядати відмінності в обліку дебіторської заборгованості з трактуванням понять. В національному положенні чітко визначено термін “дебіторська заборгованість”. Втім за міжнародними стандартами такого визначення, як “дебіторська заборгованість” не представлено. Тим не менш МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання» окреслюють дебіторську заборгованість як фінансовий актив. (табл.1).

Таблиця 1 — Порівняння терміну “дебіторська заборгованість”

НП(С)БО 10 “Дебіторська заборгованість”	МСБО 32 “Фінансові інструменти: подання”
Визначення	
Дебіторська заборгованість — сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату.	Дебіторська заборгованість — це фінансовий актив, який являє собою контрактне право отримувати грошові кошти в майбутньому.

Таблиця розроблена автором на основі [1], [3]

На підприємстві дебіторська заборгованість формується коли відбулася реалізація товарів, робіт, послуг у випадку затримки оплати або ж перерахування авансових платежів за товари, роботи та послуги якщо постачальник не виконав своїх вимог. (табл.2)

Таблиця 2 — Порівняння визнання та оцінки дебіторської заборгованості

НП(С)БО 10 “Дебіторська заборгованість”	МСБО 39 “Фінансові інструменти: визнання та оцінка”
Визнання	
- існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод - може бути достовірно визначена її сума	Визнання фінансового активу відбувається тоді, коли організація стає стороною контракту (договори), при виникненні зобов'язання по фінансовому інструменту.
Визнається активом одночасно з визнанням доходу від реалізації товарів, робіт, послуг	
Оцінка	
Поточна дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги оцінюється за первісною вартістю.	Визнання оцінюється за справедливою вартістю, до якої додаються витрати на операцію. Після первісного визнання оцінюється по амортизованій собівартості.

Таблиця розроблена автором на основі [1], [4]

Оцінка дебіторської заборгованості розпочинається з аналізу, який включає в себе складання списку всіх дебіторів, визначення строків повернення боргу і оцінку ймовірності повернення такого боргу в рамках угод, укладених з цими дебіторами. Якщо при аналізі виявляється, що повернення боргу у встановлені строки неможливе або є простроченою заборгованістю, то потрібно прийняти заходи для вирішення цієї ситуації. У фінансовій звітності ця заборгованість, згідно з міжнародною практикою, відображається з урахуванням безнадійних

боргів. Українська практика передбачає коригування цієї заборгованості за рахунок резерву сумнівних боргів. (табл.3).

Таблиця 3 — Порівняння резерву сумнівних боргів

НП(С)БО 10 “Дебіторська заборгованість”	МСБО 9 “Фінансові інструменти: визнання та оцінка”
Резерв сумнівних боргів	
Величина резерву сумнівних боргів визначається за одним із методів: <ul style="list-style-type: none"> • застосування абсолютної суми сумнівної заборгованості; • застосування коефіцієнта сумнівності. 	Оцінка ймовірності стягнення боргів від кожного дебітора та створення резерву для сумнівних боргів обмежується лише тими дебіторами, в яких є сумніви щодо можливості повернення заборгованості.

Таблиця розроблена автором на основі [1], [4]

Основна трудність у визначенні вартості дебіторської заборгованості виникає, коли складається фінансову звітність. (табл.4)

Таблиця 4 — Порівняння класифікації та відображення у фінансовій звітності

НП(С)БО 10 “Дебіторська заборгованість”	МСБО 39 “Фінансові інструменти: визнання та оцінка”
Класифікація	
Класифікація дебіторської заборгованості здійснюється групуванням дебіторської заборгованості за строками її непогашення: <ul style="list-style-type: none"> • поточна; • довгострокова; 	Дебіторська заборгованість поділяється на: <ul style="list-style-type: none"> • ініційовану підприємством; • не ініційована;
Відображення у фінансовій звітності	
За чистою реалізаційною вартістю	Дебіторська заборгованість не включається до балансу, окрім суми, відведеної як резерв для сумнівних боргів.

Таблиця розроблена автором на основі [1], [4]

Провівши порівняльний аналіз національних та міжнародних стандартів в питаннях обліку дебіторської заборгованості можна дійти висновку, що присутні певні відмінності. МСБО, МСФЗ окреслюють загальні поняття обліку, без певної деталізації, а НП(С)БО чітко встановлює норми ведення обліку дебіторської заборгованості. Тому для зближення національної системи обліку до відповідних міжнародних стандартів, потрібно використовувати міжнародний досвід. Це допоможе збільшити повноту, значущість і надійність облікової інформації для більш ефективного управління дебіторською заборгованістю.

Список використаних джерел:

1. Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 10 "Дебіторська заборгованість" Мінфін України; Наказ, Положення від 08.10.1999 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text>
2. Міжнародний стандарт фінансової звітності 9 “Фінансові інструменти” URL: https://www.mof.gov.ua/storage/files/IFRS_09_ukr_2022.pdf

3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 32 “Фінансові інструменти: подання” URL: https://www.mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%91%D0%9E%2032_ukr_2022.pdf

4. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 39 “Фінансові інструменти: визнання та оцінка” URL: https://www.mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%91%D0%9E_39_ukr_2022.pdf

ДО АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ ОСНОВНИХ КОМПАНІЙ З КАСКО СТРАХУВАННЯ НА ВІТЧИЗНЯНОМУ РИНКУ

Ромашко О. М., канд. екон. наук, Опшитош М. В., здобувач освіти, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

Вітчизняний ринок автострахування є нестабільним та характеризується структурними змінами. Спостерігати за цими змінами можна відносно двох показників: страхових премій та страхових виплат. Як саме змінювались страхові премії та виплати провідних компаній, ми можемо побачити розглянувши дані з сайту forinsurer.com [1] з 2020 по 2022 рік включно, де наочно показано всю динаміку змін цих двох основних величин, таблиці 1-3.

Таблиця 1 - Основні показники роботи страхових компаній з КАСКО страхування за 2020 р.

№	Страхова компанія	Премії, тис.грн	Виплати, тис.грн	Рівень виплат, %
1	ARX	1 611 620	669 305	41,5
2	АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ	1 032 341	429 404	41,5
3	УНІКА	807 164	300 611	37,2
4	УСГ	579 987	342 828	59,1
5	ТАС СГ	453 064	269 489	59,4
6	УНІВЕРСАЛЬНА	446 934	158 712	35,5
7	ІНГО	428 281	234 206	54,6
8	ЕКСПРЕС СТРАХУВАННЯ	386 434	130 587	33,7
9	PZU УКРАЇНА	382 931	187 477	48,9
10	ВУСО	309 321	129 533	41,8

Пораховано авторами за даними [1]

У 2020 році відмічено, що найбільший рівень виплат спостерігається у таких компаній, як «ТАС СГ»(59, 4 %), «УСГ»(59,1 %) та «ІНГО»(54, 6 %), незважаючи на те, що величина страхових премій у них значно менша ніж у таких компаній, як «ARX», «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» чи «УНІКА». Незважаючи на значну суму страхових премій, рівень виплат у компаній «ARX», «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» та ВУСО становить 42 %. Найменший рівень виплат має компанія «ЕКСПРЕС СТРАХУВАННЯ».

Маючи уявлення про 2020 рік та його лідерів в автотранспортному страхуванні розглянемо дані за 2021 рік, таблиця 2.